

Европейска
комисия

Материали, предназначени за контакт с храни

Здраве и
безопасност на
храните

Материали, предназначени за контакт с храни

Въведение

Храната влиза в контакт с много материали и предмети по време на производството, обработката, съхранението, приготвянето и поднасянето ѝ, преди евентуалната консумация. Такива материали и предмети се наричат **„материали, предназначени за контакт с храни“ (МКХ)** — например контейнери за транспортиране на храна, машини за обработка на храна, материали за пакетиране, кухненска посуда и кухненски съдове. Тези материали трябва да са достатъчно инертни, така че съставките им да не въздействат неблагоприятно нито върху здравето на потребителя, нито върху

качеството на храната. За да се гарантира безопасността на материалите, предназначени за контакт с храни, и да се улесни свободното движение на стоки, в Европейския съюз (ЕС) са въведени редица правни изисквания и контролни мерки.

Повече информация за МКХ може да бъде намерена на уебсайта на Европейската комисия http://ec.europa.eu/food/food/chemicalsafety/foodcontact/index_en.htm, включително връзки към всички съответни законодателни актове.

Законодателство

Законодателството на ЕС определя задължителни правила, които стопанските субекти трябва да спазват. Правилата могат да бъдат от общ характер, т.е. да се прилагат за всички МКХ или само за конкретни материали. Законодателството на ЕС може да бъде допълнено с националните законодателства на държавите членки, ако не съществуват специални правила на ЕС.

Общо законодателство

[Регламент \(ЕО\) № 1935/2004](#) осигурява хармонизирана правна рамка на ЕС. Той определя общите принципи за безопасност и инертност на всички материали, предназначени за контакт с храни.

Съгласно принципите, определени в Регламент (ЕО) № 1935/2004, материалите не трябва да:

- отделят съставките си в храната при нива, вредни за човешкото здраве,
- променят по неприемлив начин състава, вкуса и мириса на храната.
- процедура по извършване на оценки за безопасността на веществата, използвани за производството на МКХ, включваща [Европейския орган за безопасност на храните](#),

Освен това рамката определя:

- специални правила за активните и интелигентни материали (по своя състав те не са инертни),
- правила за етикетиране, включително означения за употреба (напр. като кафе машина, бутилка за вино, лъжица за супа) или възпроизвеждане на символа ,
- правомощия за постановяване на допълнителни мерки на ЕС за специфични материали (напр. пластмаси),
- документи за съответствие и проследимост.

Добра производствена практика

Регламент (ЕО) № 2023/2006 гарантира постоянното спазване на изискванията при производството на МКХ чрез:

- подходящи за целта производствени бази и осведоменост на персонала за критичните етапи на производство,
- документираните системи за осигуряване и контрол на качеството, поддържани в производствените бази, и
- подбор на подходящи изходни материали за производствения процес с оглед на безопасността и инертността на крайните артикули.

Правилата за добри производствени практики се прилагат на всички етапи през целия процес, въпреки че производството на изходните материали е обхванато от други законодателни актове.

Законодателство на ЕС за специфични материали и вещества

В допълнение на общото законодателство определени материали, предназначени за контакт с храни — керамични материали, филм от регенерирана целулоза, пластмаси (включително рециклирана пластмаса), както и активни и интелигентни материали, са обхванати от специални мерки на ЕС. Съществуват също специални правила за определени изходни вещества, използвани за производството на МКХ.

Най-всеобхватната мярка е Регламентът на ЕС материали и предмети от пластмаси, [Регламент \(ЕС\) № 10/2011](#). В него са посочени правилата за състава на пластмасовите МКХ, включително е създаден списък на Европейския съюз на веществата, които са разрешени за използване в производството на пластмасови МКХ. В него на всяко вещество се приписва конкретен номер.

Комуникация

Производителите на материали, предназначени за контакт с храни, трябва да гарантират и адекватната комуникация за безопасната употреба на продуктите им.

Тази комуникация трябва да бъде насочена към потребителите надолу по веригата на доставки, за да се осигури правилното използване на междинни материали, както и инструкции за потребителите, за да бъдат информирани за безопасната и правилна употреба на артикулите, ако е необходимо.

Регламент 10/2011 установява правилата за определяне на съответствието на пластмасовите материали и спецификациите, както и ограниченията за използването на тези вещества. Той включва границите на миграция, които определят максималните количества вещества, които е разрешено да мигрират в храната. Общата миграция на вещества от пластмаса в храна не може да надвишава 60 mg/kg храна.

Опитите да се използват ресурсите по най-добър начин означава, че рециклирането става все по-разпространено в производството. Така, Регламент (ЕО) № 282/2008 определя правилата за рециклирана пластмаса, като се има предвид, че може да е замърсена от неизвестни вещества.

Активните и интелигентни материали удължават срока на годност, като поддържат или подобряват състоянието на пакетирани храни, отделяйки или абсорбирайки вещества във или от храната

или обкръжаващата я среда. В резултат на това те са изключени от общото правило за инертност в Регламент (ЕО) № 1935/2004. Специалните правила в Регламент (ЕО) № 450/2009 се прилагат, за да отговорят на специалната им цел, напр.:

- абсорбиране на вещества от вътрешната страна на опаковката на храната, като течност и кислород,
- отделяне на вещества в храната, като консерванти,
- обозначаване на изтичане на срока на годност на храната чрез отделяне на вещества, предизвикващи промяна на цвета в зависимост от продължителността и температурата на съхранение.

Очаква се да бъде съставен списък на Европейския съюз на веществата, разрешени за производство на активни и интелигентни материали.

Комуникацията в рамките на веригата на доставки до голяма степен се постига посредством Декларацията за съответствие. Етикетването е основният инструмент за комуникация с търговците на дребно и потребителите.

Те трябва да спазват правилните инструкции за употреба, за да избегнат замърсяване на храните с вещества от материала. Такова замърсяване може да не е очевидно и използването на материала за неподвижни цели може да не е безопасно.

Национално законодателство относно специфични материали

Когато няма специално законодателство на ЕС, държавите членки могат да прилагат национални мерки. Няма например специални мерки на ЕС за хартия и картон, метал, стъкло или печатарски мастила. Затова някои държави членки имат свои правила. На уебсайта на Европейската комисия може да се намери [общ преглед](#).

Хармонизиране и бъдещо законодателство

Европейската комисия понастоящем анализира веригата за доставки в отрасъла, свързана с производството и търговията с материали, предназначени за контакт с храни.

Тя събира и информация за националните мерки за материалите, за които няма специално законодателство на ЕС.

Въз основа на този анализ Европейската комисия ще оцени ефикасността и ефективността на настоящата ситуация, включително ползите, административната тежест и разходите за фирмите. Евентуалните регулаторни несъответствия и препятствия за свободното движение на тези материали и предмети на пазара на ЕС също ще бъдат взети под внимание. Полученият доклад ще осигури основата за разглеждане на мерки (ако има такива), които трябва да бъдат предприети в бъдеще относно МКХ в ЕС.

Правоприлагане

Осигуряването на съответствие със законодателството за МКХ е отговорност на държавите членки. Техните компетентни органи проверяват документацията на производителите на МКХ, посещават производствените им бази и вземат проби от там или от пазара, за да извършват лабораторни тестове. На равнището на държавите членки Националните референтни лаборатории помагат при изпълнението на тази задача, докато Референтната лаборатория на Европейския съюз за материали, предназначени за контакт с храни, осигурява научна и техническа помощ на Националните референтни лаборатории.

Още
информация
за МКХ

Служба за публикации

Служба за публикации на
Европейския съюз,
Люксембург, 2015 г.

© Европейски съюз, 2015 г.
Възпроизвеждането е разрешено,
при условие че се посочи източникът.

Printed in Luxembourg

Print

ISBN 978-92-79-51849-2

doi:10.2875/588555

EW-04-15-665-BG-C

PDF

ISBN 978-92-79-51854-6

doi:10.2875/32071

EW-04-15-665-BG-N